

REGÉLO.

Pesten csötörtökön october 17^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helybe képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatna példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A z a t y a.

(I é g e.)

Egy dicsőült 's még is rémletes mosolylyal, aszkóros arcziprjának biborvörössé fokozásával, szökkent-fel hirtelen Margit belső megindulása által összepontosított ön erejéből, 's férjét, mielőtt az észrevehetné, hevesen átkarolván, kiáltá:

„És ő az! higgy egy haldokló szavainak, esküjének, ő a' te fiad! Hisz' azt akarám mondani, hogy megvallom, milly istentelenül hazudtam nem rég; azt akarám mondani, hogy megcsaltalak, midőn bátyámnak ama rágalomszültte hazugságát igazoltam; de nem engedté! szólnom. Megcsaltalak, midőn magamat vádlám; — éltemre, lelkem üdvére esküszöm, csak akkor csaltalak-meg.“

David hitetlenül rázta fejét, 's e' fejrázásban egy egész világ bizonyítása elleni kétség fejezé-ki magát.

„Tehát nem hiszesz szavaimnak? — jajongá a' még folyvást kezeit redőlő asszony. — Már ugy igaz, hogy késő! — Szegény, méltatlanul sértett fiam!“

„Nyomorult, balga asszony! — monda Beynon gyász-hangon — azt hiszed, komolyan szóllék, midőn mondám, hogy ámits-el? És te e' balga, örült kíváнатom 's parancsomnak engedsz? Minden, mit szóllék, csak a' harag szenvedélyének kitörése volt.“

„Ah, mit tudjak mondani? Miként a' történttet meg nem történtté tenni? — De lélekzetem elfogyott! O igazság Istene, szóllj te helyettem! Vagy pedig égi szent anya, te lépj-fel tanúként mellettem; sugd férjem szívébe a' valót; győzd meg őt szavaim igazságáról; szerezd vissza keblébe gyermekünk iránti szeretetét, mielőtt kimulnám!“

Az atya sötét szemeiben a' vigasztalásnak egy sugára vilant-meg.

„Asszony! gondold-meg — monda ünnepélyesen — hogy ez talán halálos ágyad!“

„Hisz' azt teszem is! Ugy van, ez halálos ágyam; de mért is kívánnék tovább élni?! Ugy áldjon-meg engem a' jutalmazó és

boszuló Isten, minő igazán vagy hazug ajkkal mondom, hogy ő a' te fiad! És én is tied vagyok, — voltam — 's leszek örök-ké; de te ezt mind nem hiszed. David, én mindig hived voltam, szerettelek, szeretlek. David, lelkem élete! tisztán jöttem kebledre, olly tisztán, mint anyáméról leszakadtam; 's örök, földi ágyamba úgy megyek, mint tőled megváltam. Ne higgy a' rágalom sziszegésének férjem, 's ha már én megszüntem lenni, gondoljreám szeretettel, 's méltánylással. Érzem, nem fogunk többé a' felett czivódni, kihez jusson kis Péterünk. A' halál mind ezt el fogja igazítani, örökre kiegyenitni!“

David szemei kémlőleg tapadtak a' beszélőre, mintha lelke legbelsőbb rejtekében kívánt volna olvasni. Kedélye gyanakodó volt, 's a' mély fájdalomú kebel csak lassan nyiladozott a' reménynek — csak lassan kezdé a' mondtak valóságát hinni.

„Margit — mond a' birkás remegő hangon, kezeit megragadva — kérlek, ne csalj-meg jót kívánásból! Igazság; igazság az, miután szorult szívem ohajtozik. Van-e bátorságod eskünni arra, hogy ama kedves, drága fiú enyim?“

„Adj hamar bibliát! Amott fekszik egy — nyujtsd ide hamar! — kiálta dicsőült mosolylyal, ámbár ingerültsége minden pillanatban rémitőbben nevelé a' vérömlést. — Gondolj-ki esküvést, a' legrettentőbbet, haldoklót tárgyazót egy haldoklónak, 's üdvöségei kockáztatásával csókolom itt az Isten igéjét, és esküszöm, hogy ő a' te fiad. Nézd, véremmel pecsétlém-meg eskümet. A' lapon véres ajk nyoma látható! Igen, David, ő a' te kedves, egyetlen fiad! Hiszesz-e már nekem? Megbocsátasz-e, megbocsáthatod-e valaha ocsmány, természetlen hazugságomat? — Ha igen, csókolj-meg még egyszer, — egyszer még csak, annak jeleül, hogy — békében — válunk — és szerelem!“ — —

„Százszor édes, édes Margitkám! — kiálta David elragadtatással — mindent megbocsátok — minden szavadat hiszem, igaz tiszta lélekből hiszem“ — és vad kéjjel csókolá nejét, kinek gyötrellem-redőlte vonásait azon boldogító meggyőződés, hogy végre hitelt nyertek szavai, olly széppé tette, hogy az aszkór és közel halálnak minden nyoma egyszerre mintégy elreppent.

„Te egy bérce terhét gördítéd-le szívemről édes Margitom. Igaztalan valék irántad, midőn szerelmünk közös zálogától megfosztalak. De már többé nem fogunk czivódni; mind hárman boldogok leszünk.“

Margit fejét csóválta és sirt; mert óriási léptekkel fogyó ereje most inkább inté, mint valaha, hogy életének szövétneke kialvásához közelg.

„Halld tehat eskümet, ünnepélyes eskümet Margit, hogy kivüled 's gyermekeden kívül soha senki szivembe nem férkezett! Te velem jössz Llandefelachba, ott együtt fogjuk őt ápolni, együtt! —

Mielőtt kibeszélte volna magát, az ajtó sebesen fölnyílt, 's egy utána lovaglott cseléd lépett-be, jelentendő, miképp' a' némberek azt hiszik, hogy a' kis Péteren valami változás történik. — E' kifejezés alatt — mint David igen is jól tudá — a' walesi cselédek a' közelgő halált szokták érteni, ámbár észrevételeikben koronként csalatkoznak is. A' szerencsétlen jelentésű igék enyészto rémalkokként rázták-meg Davidot egész lelkében; irtózást gerjesztő halál-sápadtság lepte-el képét azon pillanatban; a' férj egyszerre kiolvadt szivéből, 's maga előtt ismét csak azon asszonyt látta, ki gyermekétől elidegenité, ki miatt e' pillanatban távol volt az imádottól.

„S nekem itt, e' szörnyű messzeségben kell lennem! Idegen kezekre kell őt hagynom, ezen talán végső! — — és a' nyomor érzetének néma átkát zugá boszút forraló lelkében boldogtalan neje, ki ismét élte gyámola, reménye gyilkosaként tünt-fel előtte.

Durván fejté-ki magát neje karaiból. Többé egy csókjára, egy ölelésére, egy szóra sem méltatá, hanem ökölbe szorított kezekkel, fenyegetődve rohant-ki az utána bámuló elől. Lélekrázólag hangzott a' kopár, meredek hegyi uton figyelmetlen 's veszélyes gyors-sággal tova iramló lovának patkó-csattogása a' boldogtalan nőnek füleibe. Midőn a' lejtőzeten lerohanttnak lépteit a' mind inkább növekedő távulban elhalni hallotta, úgy tetszék neki, mintha szive száz darabra szakadt volna keblében.

A' türelmetlen atya keveset nézett vagy ügyelt utjára. Előtte egy több órányi, göröngyös ut állott. Forrón szeretett gyermekét lelke elébe idézé, és képzetében látta, mint fordítá az fonynyadt képét őt keresőleg az ajtó felé, valahányszor ez csak fölnyílt; hallotta gyöngé, bágyadt hangon ő utána kérdezősködni; látta életfolyamának sebes apadását, és minden szirt-darabos patakmeder, minden átszakasztott gát, mellynek nyílásában a' zavaros szénviz-patakot képzelte; minden halványzöld kerekdedség, mint a' kikerülő veszélyes lápnak intő jele; a' források kiszivárgásaitól megszívósodott, rugacsos hegyi ut — zavart elméjében mindannyi emberietlen ellenségeknek tetszetek, mellyek lélek gyötrelmei, insége, nyögő jajai iránt süketek és vakok, mellyek haladását gátolni emelkedtek, köztte és háza — képzetének ama halálágya — között, mellyhez gondolatában már elérkezett, 's ajtajában mint gyermektelen atya állott! Lelke már ott volt, de előtte és körülte a' fogyni nem akaró, a' magát untalan vissza varázsló

rejtélyes hosszú ut, a' tűnő szirtes láthatár — mert alkonyodott — állá, míg körében olly teremtmények hirdeté a zajos lármával létüket, melyek az emberi természet és annak rokonszenvei iránt érzéketlenek: a' vércse és bölömbika. — Az emberi türelemnek bajosan van keményebb próbája, mint melyre David volt kárhoz-tatva; az előre törekvő 's minden akadályt levívó szerető szellem, és a' haladást gátló, lassú, fáradalmas, minden a' legkisebb aka-dály által is feltartóztatható test közötti tusa.

De végre mint minden emberinek, e' próbának is vége szakadt; Llandefelach ura házához közelgetett. És most mind azon barátságtalan tekintet és hang, melylyel balga hiedelmében két hét óta gyötré a' soha nem panaszlott, ártatlan fiúcskát, e g y e t l e n ölelésben vala eltörölendő. Mert bármi fiatal volt is a' gyermek, David társa, segédeként tekinté őt; és így a' g y e r m e k e n e l-követett méltatlanság miatt nem kevesebb megbánást és szégyent érzett, mintha valamelly felnőttest sértett volna meg. Dobogó szívvel rántá-meg a' csengetyű szarát, hallgatódzva állott, és örömeire semmi neszt sem hallá, jeléül annak, hogy a' legroszabb még nem történt-meg, hogy a' halál még nincs a' házbán. Mert illy szörnyű eseménynek legalább némi zavart kellene okozni, hasonlót amaz ingerültséghez, melly lényét egész uton gyötré. Mielőtt hazaérkez-téről valaki tudna, már gyermeke ágyánál állott. Egy kis káka-szövétnek derengő fényt árasztá-szét a' szobában. Milly megkönnyültnek érzé egyszerre szívét, midőn a' szobában csak e g y a s z -szonyt, egy beteg ápolónét, imádott gyermekének a' háló sipkát fe-jére húzót, látott. És éppen e' rögtöni érzelm-könnyülés, a' szivdo-bogásnak e' hirtelen megszűnése szült ismét egy más, hatalmas kedélyrendülést.

„Alunni akarsz, édeském? — Előbb e g y c s ó k o t nyomok ajkadra angyalom — e g y c s ó k o t é d e s , s z e r e l m e s fiúcskám! Bocsáss-meg balga apádnak, — bocsásd-meg minden irántadi dur-vaságát.“

Kétes érzelemmel hajolván a' gyermek fölé, egy módos, csen-des mosolyt látott a' beesett arczokon elterülni; de a' mosoly nem őt illette. Az ajkaknak egymásra fekvésében valami rémitő mere-vénység volt; 's az, mit ő háló sipkának nézett, a' leesett állat viaszszorító állkötő volt. A' valóságról éppen azon perczben győződött-meg, midőn az a t y a szót kimondá — és megtudta, hogy többé csakugyan nem atya. Borzasztó tekintete a' szemek, o, ama szép szemek! helyetti s z e m ű r e g e k n e k, melyek ős szokás szerint az öltöztető asszony által a' szemekre nyomott két pénztől származtak, újabb jelei voltak a' gyász-esetnek. Iszonyodva for-

ditá vissza fejét, mert ajkai 's amaz elhidegedett ajkak, szemei 's ama szemüregek majdnem össze értek. A' halálos gyötrellem és elborzadásnak tompa nyögése szorulván-ki kebléből, földre terült. De ez csak percnyi nyugalom volt. Ismét lábon 's a' kis ágynál állott mozdulatlanul mint szobor, fénytelen szemekkel, a' lég-űrbe meredve, vagy borús tekintetét a' gyász-tárgyra függesztve, melyet a' szolgálati buzgalmű öltöztetőné egy lepedővel annyira betakart, hogy az apa a' kis halottnak csak borzasztó vázolatát, küllebb álló lábait 's képét nézdelheté.

Temetés napjaig majdnem szakadatlanul a' végzetes szobában volt David, és a' tekintetében magukat tükröző száz meg száz irtózatos érzelmekkel küzdve ide 's tova mozgott a' nélkül, hogy gondolatainak, érzelmeinek szót tudott volna adni. Nem akarván a' végső, rettenetes, 's csupán az élők miatt szükséggé váltt gyászszertartásnak szemlélője lenni, lóra ült, és Ewm Carneddán, neje laka, irányában elszáguldott. Kin-dulta szívében forró boszúja üzte-e a' boldogtalan apát vihar-szárnyakon a' hazugságával őt vigasztalhatlanná tett inséges anya felé, vagy az ingadozó lélek érzé magát ellenállhatlanul ragadtatni, iránytalan a' világba rohanni, 's elbujni, míg a' rettenet és borzalom képévé váltt bálványozás tárgyát néhány ásó föld örökre elfedendi — nem tudni; elég, hogy David a' következő nap éjjéljeig láthatlan volt. De visszaérkezéséről majd alább.

Nem sokára ezután Llandefelachba hivattatám. A' lépcsőken fel egy szobába vezettek, hol két szomorú tekintetű cseléd kíséretében a' vázzá fonnyadt gazdát találtam, valamelly elveszett tárgynak látszólag szorgos keresésével foglalatoskodva. Beesett, fénytelen szemeit, a' zavaros visszaemlékezésnek tekintetével rám függesztvén, megszűnt keresgélni, és vigasztalhatlan hangon következőket nyöge: „Itt sincs: nem tudná ön megmondani, hol van az én Péterem? szétnézek a' föld terén, és nem látom. Felpillantok az égre, az Istentől kérem őt, 's az Isten nem akar meghallgatni — nem akar kérdésemre felelni. Hallgatódzom, egész éjeken át hallgatódzom hangja után, és semmit sem hallok; és még is szakadatlanul hallom lelkenben zugni: őt nem fogod többé látni — nem többé hallani!”

A' boldogtalan David, mint később megtudám, Carneddanig ment, 's nejét koporsóban találta. Azon kedélyrázkodás, melyet végső, dühös elrohanása vont maga után, hamar fölemészté az élet mécsének kevés fogyatékát. Valljon szellemi ereje fel volt-e már akkor oszolva vagy nem, talány marad: így nejéhez menetelének czélja is talány. Haza érkezéével már minden tette és pillanata za-

varodásra mutatott: kalapját elveszté; mennyire külsejéről ki lehet venni, valamelly lápba jutott; nyergetlen lovát egy hegyen, szenesetőkék közé szorulva találták-meg, hol eszelős ura valószínűleg egy irtózatoss éjet virasztott-át.

Néhány évvel Péter halála után egy holdvilágos szép nyárestén a' Llandefelach közelében fekvő kis városkába lovagolván, harangkongás (a' walesi szentegyházaknak valóban ritka kincse) hangzott felém a' közel dombot koszorúzó terebélyes fák között álló Istenháza tornyából, melyet mohos, tisztos tekintetű zsindeled fedelű házak környezének, a' fák árnyából mindannyi tiszteleltre gerjesztő erekléként kikacsingálók. Az utzákon tehenek járkáltak, 's egy zöld hárttyával bevont szirt, mely az utzákat is képzé, meredeken dült egy köves medrű bérce-patakra, mellynek zuhogása és hullámainak a' partokon megtörése olly édesen elandalító, sőt tán ábrándosabb hatású volt, mint ama harangnak völgyek közt tévedező hangjai. A' mély csendet egyedül a' gyermekek lármája zavará, kik egy százados tölgy alatt a' városka közepén álló réten játszadozván, vig hangon énekeltek; az ének hangjai közé koronként egy bagoly huhogása, a' bérce-patak felett álló várromokban tanyázóé, vegyült.

Beynon David születés-helyének tekintete — a' most említett kis városka, hol még elévült anyja is élt — élénken 's fájdalmasan varázslá emlékembe a' szerencsétlen ember vonásait, ki, hir szerint, az örültek házába vitetett. Visszagondolék azon időkre, midőn e' gyermekekhez hasonlólag, ő is e' fa alatt játszadozott, 's mint ezek, követé eme felhívást:

Gyermek jer, játék vár rád,
A' hold, mint nap, olly fényt ád 's a' t.
(Boys and girls come out to play
Now the moon shines bright as Day etc.)

Éneklésök közben egy magas termetű, rongyos, hó-fejér hajú és szakálú embernek megjelenése, ki eddig a' fa alatt ült, 's most, midőn a' gyermekek összeaszott ránczos kezénél fogva előránczígálák, élesen fölnevetett, és azoknak látszólag nem kevés mulatóságára ügyetlen ugrásaival táncaikban részt vön, erősen megijesztett. A' gyermekektől, kiknek inkább játszó-társa mint mulattatója volt, egyedül növése, szenvedő vonásai és kis gyermeknemű fél hystericus nevetése különbözteté-meg.

A' fogadóban tudakozódván ama szegény, boldogtalan lény felől, gyanításomat valónak taláلام. Ő Beynon David volt, ki elévült anyjához költözött, hogy örömtelen, elnefosztott életét azon földel alatt végezze, hol kezdé.

KISS IVÁN.

HAZAI HIRLELŐ.

Borzasztó gyilkosság. Esztergamban, oct. 9-ke reggelén, szobájában holtan találtatott Packh János primás-érseki építész, basilicánk-nak szépnevű építője; és pedig rémitő alakban találtatott, mert gyilkos kezek fejét hasíták-ketté, és egész testét irgalmatlanul összezuzák. Szoros vizsgálat mellett sem juthattak eddig az embertelennek nyomába. 10-kén déleesti 5 órakor Miskolczy Márton apát és kanonok ur fényes szertartással és részvét gyöngyeitől duzzadt ezernyi szem és szív kiséretében takarította-el a' jámbort azon pompás várbeli sirboltba, melyet több más jeles épülettel együtt a' boldogultnak — köszönünk. Örök boldogság jutalmazza fáradozásait!

KÜLÖNFÉLE.

Tréfafüzér.

A divatok philosophiája.

JABLÁNCZYTÓL.

Honny soít, qui mal y pense.

Derage hajfodrász Parisban vőn lakást. Szemei szépek, kezei fejérek, szavai mézesek és csengők valának. Öltözete divatos, de szerény, izlése elvszeres vala; bánásában pedig annyi kellem rejtezett, mennyi elég arra, hogy a' legkövetelőbb parisi dáma is csak általa kívánna felékesíttetni. Boltja hamar széke lön az Europai divatnak; már senki sem merészlő roszallni azon új vonást, melyet Derage tön a' boltja elébe kiállított viaszab hajára, sőt úgy tekinté azt minden asszonyi fej, mint olly törvényt, melyet izlés hiánya nélkül elhagyni nem lehet.

Az 1826-ik évi május elhatározá Derage sorsát. Megszerette Ninont, a' kékszemű hamis lánykát, ki legszebb hajú volt az anyaváros százezrei között. — Szerelme pedig forró vala és bálványozó. — Ninon képét nyomatta-ki viaszból; azt állította boltjához; hogy szüntelen kedves alakjával lehessen bannia. — Felékesíté azt, érzelmei szerint, a' természet mind három országának kincseivel, 's a' szerelem illy kedves állapotját egész Paris hirdette, sőt érezte egész Europa; mert miképp' Derage viaszabján, úgy a' szépnem fejéin is a' koronaként elhelyezett hajszálakat ékesítő görbületekben rózsza, nefelets, égő szerelem, viola, gyönyvirág, a' szerelemnek és hódolatnak jelképei, cifrázták, 's a' növényvilági szépség ingerkedve csókolta rokonait az asszonyok kellemeiben. — Így volt az 1827-ik évi nyáron is, mialatt Derage szerelme boldogságtetőig haladott-föl.

Milly boldog vala Derage szívével, azt én le nem irom. Hitesül nyerte szerelmesét; 's e' nagy szerencse mellett a' boldogság egyéb szinczéi (nuance) eltűntek. — Koszorút viselt viaszabja összekelésök heteiben: koszorút viselt egész Európa, hajból és virágból.

Mi, kik bizonyos távulságból nézzük a' forró tüzet, nevezzük azt igaz nevén: — Derage megházasodott, 's a' házi urság felét felesége számára lemondani nem akarta. Ninon pedig megkívánta ezt, mert remény okáért soká viselte a' livrét gögössége nyakán; — 's azt most lerázni akarta. — Ime a' rosz élet magva, miből a' két ember között patvar keletkezik; nem is kelhete más. — Este pöröltek a' szerelmesek; hajnal után daczból hagyta-el a' férj a' békeüres házat, 's dummogva kerese menedéket illatos fűrtjei között. — És a' patvar fulánkját egész Europa érezte. T. i. fel kelle a' viasz

bábot ékesíteni az illy szélveszes reggelen is: hogy az érkezendő divatfestők találjanak új tárgyat szomjas ecsetjöknek. — Illyenkor leüle Derage, Ninon képét ölébe fektetvé. — „Hogyan mosolyogsz rám angyali esalókép” — szólla bánatosan, és zsibbadó szívvél tépte fejről a’ koszorút ’s virágot. Vevé pedig a’ szalagot, a’ szép színű semmiség jelképét, ’s azzal tarkázta-fel a’ lefosztott fejet; mert szívében még csak bánat volt a’ esalódás miatt.

Lön pedig, hogy Ninon kérdésbe vette az urságnak azon felét is, mely a’ házasságban a’ férjet bizonyosan illeti. — Hogy Derage ezért haragos volt, az igen természetes; szidalmaival pedig közel lépett az asszonyi hiúsághoz, ’s ezt Ninon megboszulta. A’ vacsora izetlen, eczetes, borsos, sületlen volt. Derage maga vetett ágyat; reggelihez pedig egy vasas-tiszt is ült melléje, ’s őt kopott pletykáival untatta.

Vérző szívvél ment Derage hajfedros boltjába, ágyát is oda vitette; boszút forralt agyában, ’s a’ boszú fulánkját egész Europa érezte. T. i. fellelte a’ viaszbábot ékesíteni e’ boszús reggelen is. — Derage leül. Ninon képét ölébe fekteti, és gunyakczagva igazítja haját olyanra, millyenre boszúja kívánta, hogy vakszemlein és fejbubján bizonyos kiálló domborulásokat viseljen. És mit tett Europa? — — Az izlés szégyene elnémit.

Ha szép olvasóném megítéli előbb a’ divatot, ’s azután fogadja-el: akkor csekély elbeszélésem célja el van érve.

A’ chinai hajóshad. A’ chinai császárnak mindössze 1753 fegyveres hajója van, mellyek közül 717 tengeri, a’ többi pedig csak folyami hajó. Tíz ágyúnál több egy hajón sincs; legnagyobb részén pedig csak 6—8 van. A’ személyzet számosabb, mint az angol hajókon; egyre másra 40 személyt számíthatni egy hajóra, a’ nagyobbakra pedig 200—400 fegyverest és matrózt is. Vegyük most az összes hajós népség számát 60.000-re ’s egy-egy köz embernek havi bérét csak 1½ taelra: így évenként 1.080.000 taelt tesz bérök. Számoljunk most ugyan ennyi összeget a’ tisztekre, ’s hajók javítása és fenntartására szintén annyit, ekkor mintegy 3.240.000 taelra, vagy is angol pénz szerint 1 millio font sterlingre (nálunk 10 millio ezüst forint), megy a’ mennyei ország hajóshadának budgetje.

Fiatalkorok. Nevezetes eseménynek mondhatni, hogy a’ miveltebb világ 5 királyszekén jelenleg a’ fejlődési időszakban álló uralkodók ülnek, u. m. a’ zultan 16, donna Maria da Gloria 20, Victoria 20, a’ brasíliai császár 13, és Izabella 9 éves.

Tagrejtvény.

Öröm ’s vidám szeszélyek
Nemzője első tagom;
Öröm ’s vidám szeszélyek
Gyűlöhelye másodom.
Nekem öröm csak ott tenyész,
Hol létez a’ kedves egész.

THURÁNSZKY AMAND. V. G. é. . ből.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 86-dik sz. a.

Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.